

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri poštne Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

TRI EKSPLOZIJE V BEOGRADU

V Nemanjini ulici so davi eksplodirale tri bombe — Pri preiskavi četrtje je bil ranjen en oficir — „Atentat“ ima zgolj demonstrativen značaj — Materijalne škode ni

Beograd, 17. marca. AA. Davi so bile od 4.45 do 5.20 tri manjše eksplozije in sicer prva pred vodom v nedokončano zgradbo prometnega ministrstva v Nemanjini ulici v bližini železniške postaje, kjer je bil majhen paket z eksplozivno snovjo postavljen v kup drobnega gradbenega materiala.

Druga je bila kakih 200 m višje v isti ulici. Eksplozivni paket je bil postavljen pod zabojem za ulične smeti.

Tretja je bila kakih 200 m dalje na vogalu te ulice in Zrinjskega ulice.

Na nasprotni strani je postavljen zaboj za ulične smeti. Pod njim so organizirani opazili sumljiv zavojček. Semkaj so bili takoj postavljeni javni čuvarki do prihoda strokovnjakov, da pregledajo zavoj. Malo zatem je prišel strokovnjak major Rekalov, ki je skušal pregledati vsebino paketa. Pri tem je nastala eksplozija, ki ga je hudo ranila.

Tu so našli tudi torbo, s katerim so bile eksplozivne snovi prinesene.

Na osnovi dosedanje preiskave se

domneva, da je dotična oseba prispela z vlakom z neke strani in da je, noseč pakete z eksplozivnimi snovmi v cekarju, postavljala pakete na ulici v vrstnem redu in sicer najprej v Nemanjini ulici pa do vogala Zrinjskega ulice, dokler ni zadnjega paketa pustila s torbo vred. Iz vsega tega sledi, da so bili naklepi te osebe zgolj demonstrativnega značaja.

Materijalne škode ni, ker so bile eksplozije na odprtih in širokih ulicah.

sredovanje. Zatem so razpravljali o organizaciji za statistične službe in kontrole pri ministrstvu za trgovino in industrijo, naj se v tem pogledu ustanovi poseben statistični oddelek, kontrolni urad pa naj bi deloval v ministrstvu za trgovino in industrijo. Tako je namreč urejeno tudi v drugih državah, kjer kontrolna služba nad narkotičnimi sredstvi lepo uspeva. O tem bo konferenca še razpravljala. Prihodnja konferenca za opij v ženevi bo po velikonočnih praznikih. Dotlej bodo referenti ministrstva za trgovino in industrijo pripravili vse potrebne gradivo. Konferenca je s posebnim zadovoljstvom sprejela na znanje, da je g. Konstantin Fotić še doslej z uspehom zastopal na teh konferencah stališče naših izvoznikov in da je zahteval odmero pravičnega odstotka pri kontingentu za našo državo.

Bivši kancelar Müller nevarno bolan

Berlin, 17. marca. Zdravstveno stanje bivšega državnega kancelarja dr. Müllerja, ki je bil pred par dnevi operiran, se je včeraj popoldne nenadoma tako poslabšalo, da se boje zdravniki vsak čas katastrofe. Bolnik je zelo oslabil in ga vzdržujejo pri življenju le še z injekcijami. Predsednik Hindenburg se je ponovno informiral o stanju bolnika in prosil zdravnike, naj stori vse, da ga ohranijo pri življenju.

Davčni dohodki Zedinjenih držav

New York, 17. marca. AA. Za podatke o zveznem davku, ki bo vrgel v prvem četrtletju ameriškega zakladu 500 milijonov dolarjev, vlada v ameriških gospodarskih krogih veliko zanimanje. Od 1. 1929 do 1. 1930 je bilo ameriško gospodarstvo po velikih borznih polomih zelo težko prizadeto. Zakladno ministrstvo se boji, da se bodo davčni dohodki zmanjšali za pol milijarde dolarjev. Podatki v dohodniškem davku kažejo, da je v Zedinjenih državah 504 milijonarjev, za 7 manj kot l. 1928. Ti so plačali na dohodniškem davku nad milijon dolarjev. Zaradi velike gospodarske krize se bo število davkoplačevalcev znižalo za 1.500.000. L. 1929 so znašale izgube na efektivni borzi 700 milijonov dolarjev, dočim so na drugi strani zaželeli razni spekulant nad 2 milijona dolarjev.

Katastrofalna eksplozija ladje

St. John (Nova Fundlandija), 17. marca. AA. Osem milj vzhodno od otoka Horsesho je zletela v zrak 80 let stara ladja „Viking“, s katero so lovili tulce. Na ladji je bilo 150 mož posadke in več filmskih fotografov. Poročajo, da je bilo ubitih 22 oseb. Preživeli skušajo po ledenih ploščah priti na obalo. Nekaterim se je to že posrečilo. Ploščah drugih je zelo nevarno, ker veje silen veter. Na ladji je bil tudi filmski ravnatelj Varick Rissel, ki je hotel posneti nevarno življenje lovcev tulcov. Radiotelegrafist na otoku Horsesho je javil, da je dobro videl eksplozijo in preostale, ki so tavalj po ledenih ploščah. Na kraj nesreče je odpeljal vladni parnik „Sagana“ s strežniki in zdravniki.

Kardinal Maffi umri

Rim, 17. marca. Sročje je umrl v starosti 73 let kardinal Maffi, ki je bil eden nastajajočih članov kardinalskega kolegija. Kardinalski klobuk je dobil l. 1907. Bil je znan pristaš sporazuma med Italijo in Vatikanom ter je aktivno sodeloval pri zaključitvi višeranskih pogodb. Pogreb se bo vršil z največjimi svečanostmi.

Politični atentati v Nemčiji

Akcija nemških oblasti proti ekstremnim strujam - Zanimivo razkritje o dozdnevem atentatu na voditelja narodnih socialistov dr. Göbbelsa

Berlin, 17. marca. AA. Listi priobčujejo podrobna poročila o političnem umoru v Hamburgu, čegar žrtev je postal komunist Ernest Henning, ki so ga narodno - socialistični napadalci ustrelili med vožnjo v avtobusu. Krajevna organizacija nacionalno-socialistične stranke je obsodila umor in izključila storilce iz stranke. Razen tega je prisilila dva storilca, da sta se samo prijavila policiji, dočim je policiji naznanila ime tretjega napadalca. Listi zahtevajo odločne ukrepe proti takim nasilnostim.

Berlin, 17. marca. Socialni demokrati so v državnem zboru vložili naslednjo resolucijo: »Državni zbor izjavlja svoje ogorčenje zaradi kampanje političnih umorov, ki vedno in vedno povzročajo politična prelivanja krvi. Državna vlada se naproša, naj sporazumno z vladami nemških držav nemudoma predloži zakonski načrt, ki bo omogočil uspešnejšo borbo proti pozivom k političnim umorom ter vseboval ostrejša določila glede na trgovine z orožjem in municijo.

Berlin, 17. marca. Po zadnjem atentatu

v Hamburgu se zdi, da namerava policija energičneje nastopiti proti narodnim socialistom. Včeraj je prepovedala štiri radikalne liste ter zborovanja narodnih socialistov in komunistov. Tudi berlinska policija je prepovedala narodno - socialistične shode, na katerih bi bil moral govoriti dr. Göbbels.

Berlin, 17. marca. Preiskava zaradi dozdnevnega atentata na narodno - socialističnega poslanca dr. Göbbelsa se je končala s senzacionalnim rezultatom. Policija je uvedla proti dr. Göbbelsu postopanje, ker je ugotovila, da je akcijo za atentat vodil sam. O bombi, ki mu je bila poslana po pošti ni nobene sledi, pač pa je policija našla popolnoma nenevarne pokalice. Tajnik dr. Göbbelsa je namreč hotel doseči pri berlinski policiji, da bi čuvala v tajnosti Göbbelsov zasebni naslov. Policija temu ni ugodila, temveč je na zahtevo sporočila vsakomur Göbbelsov naslov, kakor o vsakem drugem državljanu. Tajnik je zato hotel izvesti pritisk na policijo ter je tako prišlo do dozdnevnega atentata.

Angleško mnenje o makedonstvujskih

Ostra obsodba makedonstvujskih in bolgarske vlade

London, 17. aprila. M. Ugodni angleški list »Christian Science Monitor« se bavi na uvodnem mestu z volitvami na Bolgarskem in razpravlja v zvezi s tem o splošnem položaju na Balkanu in z vlogo, ki jo igra Bolgarija v zadnjih letih po končani svetovni vojni. Med drugim piše:

Na Bolgarskem prav za prav nihče ne ve, kdo pije in kdo plača. Organizacija makedonstvujskih je država v državi. Vodja te organizacije Ivan Mihajlov je bil obtožen raznih umorov in drugih razbojstev, toda sofijsko sodišče ga je izpustilo iz zapor. To dokazuje, da so makedonstvujski močnejši in odločnejši, kakor pa bolgarska vlada. Glavno torišče delovanja te organizacije je Makedonija, ki jo hoče osvoboditi. Toda hujše kakor proti svojim namišljenim narodnim nasprotnikom postopa ta organizacija proti lastnim ljudem. Po vseh znakih uživa podporo visokih oficirjev in armade, pa celo samega vojnega ministra. Njen vpliv je tako ve-

lik, da se le redkokdaj najde novinar, ki bi si upal javno nastopiti proti njej. Narodni poslanec Kulišev, ki je nedavno ostro kritiziral metode makedonstvujskih, je bil formalno obsojen na smrt, tako, da si sedaj ne upa niti več v parlament. Vlada si niti ni prizadevala, da bi ga zaščitila. Vpliv revolucionarne organizacije na uradne kroge je jasno razviden tudi iz dejstva, da je bil eden izmed morilcev Tomalevskega, ki je bil že zaradi nekega drugega zločina obsojen na 15 let ječe, kratko malo izpuščen iz zapor. Redki člani organizacije makedonstvujskih, ki so bili obsojeni, uživajo največje ugodnosti. Gospodar javnega mnenja v Bolgariji je skupina mladih do zob oboroženih ljudi, ki govorijo o osvobođenju Makedonije, v resnici pa so tola razbojnikov, ki terorizirajo vse javno življenje in ogrožajo svobodo Bolgarije ter največ škodujejo njene mu ugledu doma in v svetu.

Indijski princi za zvezno ustavo

Spopad indskih nacionalistov in komunistov na Gandhijevem shodu

New Delhi, 17. marca. AA. Zbornica indijskih princev je na otvoritveni seji sprejela resolucijo, v kateri odobrava načela vseindijske zveze z jamstvi za avtonomijo indijskih držav. Resolucija pooblašča delegate princev, da nadaljujejo pogajanja z britanskoindijskimi delegati na konferenci »okroglo mize«. Nekateri konzervativni princi so pri tem izrazili bojazn, da bo vseindijska zveza ogražala njihovo eksistenco.

Bombay, 17. marca. AA. Na neko zborovanje, kjer je imel govoriti Gandhi, je udrla skupina pristašev zveze »Rdeče zastave«, snela zastavo indijskega kongresa

in razobesila rdečo zastavo. Prostovaljem kongresa se je končno vendarle posrečilo, da so pregnali nemirne in razobesili zopet zastavo kongresa. Gandhi je v svojem govoru izjavil, da bo indijski kongres pozval svoje zastopnike na indijski konferenci, naj ne sprejme nobenega osnutka indijske ustave, ki ne bi zajamčil neodvisnosti Indije.

Chittagong, 17. marca. AA. V vasi Barama je bil včeraj obstreljen uradnik kriminalnega urada Sasanka Bhattacharjee. Prenesli so ga v bolnico. Njegovo stanje je zelo resno.

Neverjetno drzen roparski napad v bukovinski vasi

Roparji so zasedli vas, izropali vse hiše, nato pa priredili pojedino in s plenom izginili

Bukarešta, 17. marca. Neverjetno drzen rop je bil izvršen včeraj ponoči v bukovinski občini Valkov. Ko je nastopil mrak, se je pojavila v vasi večja skupina do zob oboroženih in maskiranih razbojnikov, zasedla občinski urad, vsa važnejša mesta in vse dohode v naselbino, nato pa začela od hiše do hiše ropati. Roparji so rekvirirali vozove in konje ter nalagali na vozove naropano blago. Odnegli so vse, kar je imelo kakikaj vrednosti. Docela so oplenili zlasti edino trgovino in edino

gostilno v vasi, last župana. Razbojniki so dobro vedeli, da v vasi ni orožnikov. Končno so priredili še pravcoto pojedino, katere se je moral udeležiti tudi župan in več drugih uglednih vasičanov, nato pa so razbojniki s plenom pod petem in streljanjem izginili. Šele zjutraj so si vaščani upali iz hiš ter odhiti do bližnje orožniške postaje ter obvestili oblasti o tem drznem napadu. Oblasti sumijo, da so razbojniki okoliški domačini.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.1260, Pariz 20.3375, London 25.2475, Newyork 519.70, Bruselj 72443, Milan 27.225, Madrid 55.50, Amsterdam 208.275, Berlin 123.72, Dunaj 73.07, Sofija 3.765, Praga 15.395, Varšava 58.15, Budimpešta 90.615, Bukarešta 3.09.

LJUBLJANSKA BORZA

Devise: Amsterdam 22.825, Berlin 13.5475—13.5775 (13.5625), Bruselj 7.9376, Budimpešta 9.9804, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 799.27—802.27 (800.77), London 276.69, Newyork 56.745—56.945 (56.845), Pariz 222.88, Praga 168.32—169.12 (168.72), Trst 298.19.

Povišanje prispevkov za bratovske skladnice

Razglas rudarskega glavarstva o povišanju prispevkov za zavarovanje rudarjev

Ljubljana, 17. marca. AA. Rudarsko glavarstvo v Ljubljani razglasi:

Na osnovi čl. 2 in 3 točka 12 zakona o uredbi vrhovne državne uprave od 31. marca 1929, čl. 1 uredbe o organizaciji rudarske stroke od 27. junija 1921 in čl. 135 pravil bratovske skladnice za zavarovanje delavcev in osebja na rudarskih podjetjih v kraljevini Jugoslaviji od 1. decembra 1924 je izdal g. minister za šume in rudnike naslednje

rešenje:

»V svrhu začasne sanacije pokojninske blagajne Glavne bratovske skladnice v Ljubljani se v čl. 102 pravila bratovske skladnice v mejah od 3—5% predvideni in s rešenjem g. ministra za šume in rudnike RBR. 11464 z dne 6. decembra 1927 od 5% na 7% od delavske kategorijske mezde povišani prispevki za pokojninsko blagajno sledeče povišajo:

1. za krajevne bratovske skladnice Celje, Jesenice, Krmelj, Ljubljana — 8%,

kar zneso 307.100 Din,

2. za krajevno bratovsko skladnico Store — 9%, kar zneso 54.100 Din,

3. krajevne bratovske skladnice Hrastnik, Kočevje, Laško, Rajhenburg, Trbovlje, Zagorje — 10.2%, kar zneso 2.547.100 Din,

4. za krajevno bratovsko skladnico Velenje — 10.8%, kar zneso 481.400 Din,

5. za krajevne bratovske skladnice Leše, Mežica, Ravne — 12%, kar zneso Din 742.800, skupaj 4.132.500 Din.

Ta izprememba pravi bratovske skladnice za zavarovanje delavcev in osebja na rudarskih podjetjih v kraljevini Jugoslaviji z dne 1. decembra 1924 velja od 1. marca 1931 in se razglasi v »Službenih novinah«.

O tem se obvestijo Glavna bratovska skladnica v Ljubljani in vse krajevne bratovske skladnice podrejenega okoliša z naročilom, da prično pobirati povišane prispevke s 1. marcem 1931.

Nevarnost poplav še ni minila

Opustošenje Save ob doljnem toku — Ljudje zapuščajo poplavljenе vasi

Beograd, 17. marca. Čeprav Sava že od Zagreba dalje pada, v svojem spodnjem toku še vedno narašča. Tudi pritoki Save, zlasti bosanske reke, neprestano naraščajo. Ker je razen tega nastopilo še južno vreme in se po planinah taja sneg, ni pričakovati, da bi nevarnost poplav tako kmalu minila. Pri Brodu je narasla Sava ponoči na 7.61 m nad normalo in je poplavlila še nadaljne kompleksne zemlje. Voda prinaša ogromne množine lesa in drugih predmetov, ki jih je odplavila v poplavljenih krajih. Vse ceste v okolici Broda so poplavljenе in vsak promet nemogoč. Najbolj kritičen je položaj ob izlivu Vrbasa, kjer je nastalo skoro nepregledno morje. Selo Davor je popolnoma pod vodo. Tudi Dubica in Matčanska dolina sta docela poplavljeni. Po odredbi oblasti so morali izprazniti tudi seli Pričac in Živiko. Živino so odvedli na višje ležeče kraje, ljudje pa prebivajo v zaščitnih kolibah in šotorih. Mnogo beguncev je nastanjenih v kaznišnici v Stari Gradiski. V nevarnosti je tudi pontonski most pri

Stari Gradiski. Če bo voda le narasla še za par centimetrov, ga ne bo mogoče več rešiti. Naselbine niže Broda ob Savi so popolnoma odrezane od sveta, še bolj kritičen pa je položaj na bosanski strani.

Tudi pri Sremski Mitrovici je položaj dokaj kritičen. Selo Rača je popolnoma pod vodo. Vidita se samo še zvonik cerkve in streha šole, ki stojita na malem hričku. Oblasti so organizirale pomoč prizadetemu prebivalstvu in poskrbele za pravočasno evakuacijo ogroženih krajev. Ljudje so nastanjeni v vagonih, ki jih je dalo na razpolago prometno ministrstvo. Tudi Rdeči križ je stopil v akcijo in organiziral prehrano prebivalstva.

V Beogradu samem še ni nevarnosti, čeprav tudi Dunav še vedno narašča. Oblasti so kljub temu odredile varnostne ukrepe in dale izprazniti nekaj hiš na Čukarici ob izlivu Save. Če ne bo deževja, do večjih katastrof ne bo prišlo, ker računajo, da bodo vode kmalu zopet usahnile.

Zaščita naše produkcije opija

Organizacija industrije narkotičnih sredstev — Preureditev kontrole nad produkcijo

Beograd, 17. marca. AA. Opijska komisija pri ministrstvu za trgovino in industrijo, ki je imela 14. in 15. t. m. redno sejo pod predsedstvom g. Konstantina Fotića, pomočnika ministra za zunanje zadeve, je razpravljala o ukrepih za zaščito naše proizvodnje opija in o organizaciji njene statistične in kontrolne službe.

Predsednik škopske zbornice za trgovino g. Spiro Hadži-Ristović je zahteval, naj odgovorno ženevsko konvencijo, ker škoduje našemu gospodarstvu. Turška trgovina z opijem namreč ni vezana na to konvencijo. Zato lahko konkurira naši državi, tako da je ostalo v južnih krajih tega blaga 145.000 kg neprodanega.

Komisija je soglašala z govornikom, da je položaj težak. Ni pa bila ene misli s njim, da bi bila odpoved te konvencije edina prava pot in je prepustila ministrstvu za trgovino in industrijo, da poliče prave ukrepe za njeno ozdravitev. Dotlej pa zahteva komisija, naj se izvedeta dve anketi. Prva naj v vardarski banovini določi obseg zasejanega zemljišča in preostalih zalog, druga pa naj pri drogistih in lekarnarjih ugotovi uvožene količine narkotičnih sredstev.

Razni govorniki so predlagali, da je treba organizirati industrijo z narkotičnimi sredstvi v naši državi. Ministrstvo za trgovino in industrijo bo zaprošeno za po-

Vajenec — delavnica — mojster

Zanimivo predavanje tajnika ZTOI dr. Pretnarja pod okriljem Zveze obrtnih zadrug

Ljubljana, 17. marca

Kakor vsak ponedeljek je tudi sinoči priredila Ljudska univerza Zveze obrtnih zadrug v Mestnem domu obrtnemu naraščanju prav zanimiv večer, ki so na njem reditelji našli 230 vajenc in vajencev, po šteju jih je pa prišlo tudi še čez 20, udeležilo se je pa predavanja razen načelnika g. Rebeke in podnačelnika g. Milko Krapeža tudi več uglednih ljubljanskih mojstrov s soprogi.

V uvodu je g. Krapež javil, da bo v kratkem predaval g. dr. Janko Mlakar o naših planinah in da se že v sredo 25. t. m. prično na šentjakovski šoli za vajenke posebna predavanja, ki jih otvori g. dr. Finkova. Izlet k Sv. Joštu je bilo zaradi slabega vremena odloži, zato pa Zveza priredi naraščanju še ta mesec izlet na kak bližji hrib.

Ker je bil prijavljen predavatelj g. dr. Pretnar, tajnik ZTOI, službeno zadržan na Bledu, je popolnoma nepripravljen vsokoli sam načelnik g. Rebek ter improviziral v resnično krassen govor o vajencu in delavnici.

Vsak vstopi v delavnico z namenom, da se izpopolni v ročnega, spretnega in sposobnega rokodelca. V delavnici vajenci pridobijo ročno usposobljenost, predavanja naj pa pokažejo svet in njegov napredek. Pri tem spoznavanju so pa tudi mojstri vedno učenci, saj tudi stari pregovor pravi: Mojster je, ki zna in ve, pomočnik, ki že nekaj ve, vajenec pa vsak do sodnega dne. Vsi smo torej vajenci in tudi dober mojster se mora učiti vse življenje. To na taj vajenec pomisli, kadar se mu milo stori, ko mora pomagati pomočniku pri najpriprostejšem delu, saj se tudi v I. razredu osnovne šole učenec mora učiti stvari, ki jih morda zna že od doma. Tudi delavnica je le strokovna šola za učiteljem-mojstrom, vendar je na žalost dosti še tudi takih mojstrov, ki se tega svojega vzvišenega poklica ne zavedajo. Mojstri so kovači vajenceve usode, zato ga vajenci morajo tudi spoštovati kakor šolarji svojega učitelja. Neolastnost je, če se vajenec smatra za enakovrednega svojemu mojstru in ga go po domače ogovarja »Slišite, mojster...«, mojstri naj pa svoje vajence vzgajajo, da bodo vredni imena »gospod mojster«.

Vajenec, ki se je v šoli slabo in nerad učil, tudi v delavnici ne bo napredoval, saj je osnovna šola predpogoj uspeha v delavnici. Imejte spoštovanje in ljubezen do svojega poklica in glejte, da izpolnite tudi svojo izobrazbo, predvsem pa glejte, da lepo pišete in gladko berete, res je namreč, da skoraj vsi grdo pišete. Spominjam se, kako je bilo v vojni. Mlad fant sem bil in stari so prihajali k meni, naj jim čitam in pišem pisma. Namesto, da bi se bili zabavali, so stari možakarji z veseljem pristali, da so se učili pisati in čitati. In kako pridno so se učili, saj je na starost najhujši občutek spoznanje, da smo zaostali v izobrazbi...

Ves zaslopljen je v dvorano prihitel g.

dr. Pretnar, ki je z brzovlakom prihitel z Bleda, in načelnik g. Rebek je s hvalečnim aplavzom za lepe besede zapustil oder, češ, da bo nadaljeval ob drugi priliki.

Drugi predavatelj g. dr. Pretnar je govoril o temi »Od vajenca do mojstra, o vsestranski izobrazbi obrtnika, ki je zlato dno stanu. Ne samo, da je obrtnik spreten v dobrem ročnem delu, kakor v starih časih, danes mora biti obrtnik izolan tudi kot človek. Delo je vedno težje in odgovornejše, zato mora obrtnik tudi v šoli. Osnovna šola ga je naučila pisati, čitati in nekoliko računati ter ga vzgojila za dobrega človeka, obrtno nadaljevalna šola pa vzgaja dobrega obrtnika. Nekdaj je bila visoka šola obrtnika — tujina, ko je moral s culico »v fremd« — danes so pa meje zaradi brezposelnosti v drugih državah zaprte. Ponosen in samozavesten se je vrnil mladi mojster iz tujine, zato pa naš mladi obrtnik mora v domače šole. Predavatelj je nato podrobno opisal obrtno nadaljevalno šolo, specialne šole, zlasti pa vse oddelke naše Tehniške srednje šole, pri tem pa opozarjal naj absolventi višjih strokovnih šol ne postanejo uradniki, ker bi bili večni »šribarji«, ker niso izobraženi za uradnike temveč za obrtnike, torej le v praksi, v delavnici! Iz delovodskih šol pride cvet našega obrtništva, samoozobrazba pa šele vzgoji prave mojstre.

Ko je pred 70 leti silen razmah tovarna pretil uničiti rokodelstvo in so mu res podlegli tkalci, steklarji in mnogo drugih obrti, se je v obrambo obrtništva organiziralo obrtno pospeševanje. Države so namreč spoznale, da je obrtnik stebel solidne države, saj tovarna ob krizi kaj hitro propada, obrtni in z malim zadovoljen obrtnik pa obstane tudi v najhujših razmerah. Tudi naša banovina ima zavod za pospeševanje obrti in prav tako tudi Zbornica za TOI. Ti zavodi izobražujejo obrtnike s predavanji, s strokovnimi tečaji in prav sedanjim o avtogenskem varjenju so rešili mnogo kovačev in ključavničarjev, nadalje z izleti v velika podjetja mest in inozemstva, s špedijalnimi šolami, z ustanovami in podporami za šolanje doma in v inozemstvu, z vajeniškimi in sploh z razstavami, kakršne so n. pr. na velesejmu, zlasti pa s tečaji za knjigovodstvo in kalkulacijo, ker dober obrtnik mora biti tudi dober trgovec. Več je torej obrtnik od trgovca, zato se pa izpopolnjuje, da ne ostanete »šuštarji«, temveč postanete »gospodje mojstri«. Gospodu obrtniku so zamazane žuljave roke navišja čast in zagotovilo lepe bodočnosti!

Načelnik g. Rebek se je predavatelju zahvalil še posebno kot najpožrtvovnejšemu pomočniku obrtništva ter javil, da je odbor sprejel 8 starih, od vajencev samih izvoljenih starejših vajencev sprejel za posredovalce med odborom in vajenci, obenem pa naznanil, da prično tudi s pevskimi vajami, tamburanjem in z nemščino ter povdaril, naj čitajo in pišejo, saj svet sodi druge po obleki, obrtnika pa po pisavi.

Novice iz Zasavja

Litija, 16. marca.

Zadnje čase se v našem kraju društveno življenje prav živahno razvija: Tako sokolsko društvo, kakor tudi naši gasilci čutijo, da so jim dosedajni domovi premajhni, ter jih ovirajo v napredku. Litjski Sokol si je izvolil gradbeni odbor, ki naj razmotri, kje in kako bi se naj zgradil novi Sokolski dom. Članstvo je bilo že tudi povabljeno k anketi, ki naj pokaže njegovo mišljenje, kaj si naš kraj z novim domom želi. Sokol je zlasti v zadnjem času v lepem razmahu, ki pa se bo še povečal in potrebuje zato modernega, higijskega doma, kjer bo prostora tudi za dramske predstave. Prepričani smo, da bo vsa javnost podprla stremeljenje našega sokolskega društva. Gradbenemu odseku načeljuje g. inž. Pavel Kobler.

Tudi naši gasilci že zbirajo prispevke za novi gasilski dom. Prejšnji in zadnji nedeljo so priredili v Šmartnem pri Litiji dve predstavi v korist fonda za gasilski dom.

Ali ne bi bilo morda umestno, da se združijo v gradbenem vprašanju vsa narodna društva? Vsem skupaj bo prej omogočena zidava doma, kakor pa posameznemu. V tem primeru bi prišle na pomoč še druge javne ustanove in oblasti. Zakaj ne bi šlo pri nas, kar je šlo drugod!

Kakor čebelica je pridna naša gđ. Pavla Meškova, navdušena Cirilmetodarka. Ob smrti gospe Josipine Koblerjeve, najstarejše Litijanke, je nabrala gđ. Pavla večji znesek v korist CMD, zdaj pa je nabrala še v narodno obrambni sklad zopet 600 Din, darilo g. Koblerja 200 Din in g. Knafliča 400 Din.

Graški restavratorec g. Vojko Šribar je bil izvoljen za občinskega in cestnega blaginika. Zanimiv je sklep cestnega odbora, da se naj Litjski Glavni trg tlakuje. V ta namen je bil že tudi vstavljen v proračunu prvi znesek 100.000 Din. Če bo trg res tlakovan, bo ustreženo vsem našim prebivalcem. — Kako hrepene naši ljudje po izobrazbi, so pokazali zadnji dnevi. V Šmartnem pri Litiji so zaključili 7-tedenski knjižni tečaj, v Litiji se je zaključil z najlepšim uspehom enomesečni obrtniški tečaj, pravkar pa je končal bankski sadjarski nadzornik g. Andrej Skulj iz Ljubljane pettedenska predavanja v tukajšnji Sadjarski in vrtnarski podružnici. Zadnji dve organizaciji sta imeli svoja predavanja na naši osnovni šoli.

Občni zbor kluba koroških Slovencev

V soboto popoldne so se v beli dvorani hotela Union zbrali na občnem zboru društva koroških Slovencev koroški emigranti iz vse Slovenije. Zastopana sta bila tudi pododbor v Mariboru po predsednika Hochmüllerja in v Celju po predsedniku dr. Reberniku in tajniku Rajhmanu. Opazili smo tudi naše agilne kulturne delavce, med njimi ravnateljica Špicarja iz Radovljice, dr. Janežiča z Bleda, živinodravnik Ravnarja in nadučitelja Horvata iz Kamnika.

Po poročilih funkcionarjev kluba se je razvila obširnejša debata o delovanju kluba in njegovih ciljih. Skupščina je bila skoraj soglasno mnenja, da bodi cilj društva gojenje družabnosti med koroškimi emigranti in gojenje ljubezni do koroške grude. Klub koroških Slovencev ni nobeno društvo iredentistov, marveč hoče gojiti edino le kulturne stike s slovensko manjšino na Koroškem. To ni le dovoljeno po mednarodnih pogodbah, temveč je naša sveta dolžnost, saj Nemci povsod na svetu podpirajo z vso vmeno svoje manjšine. Skupščina je obžalovala, da Avstrija po 10 letih še ni izpolnila v mirovni pogodbi prevzete obveznosti glede slovenske manjšine na Koroškem.

Po občnem zboru se je vršil zvečer družabni sestanek v hotelu Štrukelj. Udeležba je bila nad vse pričakovanje lepa. Posebno se je izkazal pevski odsek pod vodstvom g. Novaka, poštnega upravitelja v Ljubljani, ki je zapel koroške narodne pesmi tako, kakor se še danes pojejo po vaseh na Koroškem. Udeleženci so se v pozni uri razhajali izražajoč iskreno željo, da bi mogli na prihodnjem občnem zboru ugotoviti, da je Avstrija vsaj deloma izpolnila svoje obljube in dala Slovincem na Koroškem pravice, kakor jih v tako izdatni meri uživa nemška manjšina v Jugoslaviji.

Sigmund Guttormsen odhaja

Ljubljana, 17. marca.

Drevi ob 20.30 priredi JZSS priključbenemu trenerju za smučke skoke Sigmundu Guttormsensu poslovilni večer v restavracijskih prostorih »Zvezde«. Guttormsen je namreč prejel ekspresno pismo iz Kongberga, da se mora nemudoma vrniti. Zato je moral nenadoma prekiniti treniranje naših smučarjev in drevi se posloviti od nas. JZSS vabi vse sportnike, zlasti pa smučarje, da se udeležijo poslovilnega večera.

Sigmund Guttormsen je bil 6 tednov med nami. Prišel je teden dni pred mednarodnimi smučskimi tekmami v Bohinju in je takoj prevzel trening naših skakačev, deloma tudi smučarjev. Na mednarodni konkurenci je zasedel prvo mesto. Po tekmah je ostal še pri nas in vodil skakalne tečaje v Bohinju, na Bledu, na Jesenicah, in na Doviem, te dni bi pa moral v Kranjsko goro. Kakor inž. Hansenu se je tudi Guttormsen priključil naša prelova Gorenjska. Sam pravi, da se bo zelo težko ločil od nas, naših smučarjev in naših planin.

Toni Pajničeva

Nekako v 90 letih je pod vodstvom nepozabnega večkega režiserja novomeške Čitalnice, zgodovinarja prof. Ivana Vrhovca »dolenjska metropola« uprav zaslovela po svojih izvrstnih gledaliških predstavah. Glavni stebel dokaj stalnega igralskega ansambla pa je bila 16. t. m. preminula gospodična Toni Pajničeva. Njene globoko premišljene, žive in priske kreasce so segale daleč nad povprečnost diletanških kvalit. In marsikdo je takrat obžaloval, da se bistra, vitka in čedna Toni Pajničeva ni hotela posvetiti igralskemu poklicu. Bila je v resnici igralski talent. Prav dobro je predstavljala salonske dame in karakterne ženske tipe. Najbolje pa so se ji posreile tragične vloge. V Mosenhalovi »Debori« je žela prave triumfe. Kot »Marijana« in »Požigalčeva hči« je našla tone, ki so segali do srca in so gledalcem izsilili solze. Igrala pa je še celo vrsto velikih ulog. Hud udarec je bila za živahno, prej vedno veselo Toni smrt brata Josipa, ki je kot medicinar preminul na Dunaju. Posle ni več igrala. Bogate zaklade izredne sestrice, uprav materinske ljubezni pa je posvečala posled mlajšemu bratu Edvardu, sedanjemu nadsvetniku višji. sodišča, in pozneje še svakinji in vnukoma.

Rajnica je bila vedno zavedna Slovenka ter izredno dobrotljiva in uslužna žena. Kot posebno spretna žena na vseh poljih ženskega dela je vsakomur rada pokazala kar je znala. Po vojni je živila v Ljubljani pri svojem bratu, a je zadnja leta mnogo bolehal. Bila je po vsej Dolenjski in tudi v Ljubljani dobro znana osebnost, imela je mnogo prijateljev, in vest o njeni smrti bo marsikoga bridko zedala.

M. G.

Nadučitelj Karel Trost

Včeraj zjutraj je nenadoma umrl v Ljubljani za artilj. vojašnico vpojenjki nadučitelj g. Karel Trost v 67. letu starosti. Zadel ga je možganska kap. Pokojni je spadal med stare učiteljevo zadnjih desetletij pred in medvojne dobe naglega preurejanja in napredka nove šole in širjenja ljudske prosvete. Bil je vedno živ in širjen, in se ji posvečal z vso vmeno. Intenzivno se je pečal tudi z vrtnarstvom. Bil je zelo dober in vnet pevec. Služboval je na treh krajih nad 40 let. Najlejša in tudi zadnja njegova služba, blizu 25 let, je bila v št. Jerneju na Dolenjskem. Tu je razvil vse svoje učiteljske sile in zmožnosti. Kljub svojim letom je hodil čvrsto in ravno kot sveča. Kdo bi mislil pred mesecem dni, da gloda v tem navidezno trdnem telesu črv smrti in da je s svojim delom že pri kraju.

V družbi vesel, a med tovariši zvest in odkrit prijatelj, sicer pa resen, tak je bil pokojni Trost. Odšel je, njegov spomin bo pa živel med njegovimi številnimi učenci, posebno v št. Jerneju, kakor tudi med njegovimi znanci, prijatelji in stanovskimi tovariši. »Slov. Narod« je izgubil z njim zvestega naročnika in starega sodelavca. Možu, vrlemu učitelju, kremenitemu značajki bodi ohranjen blag spomin, a njegovi družini naše najiskrenejše sožalje.

Velik vinski sejem na kolodvoru

Ljubljana, 17. marca.

Prostor pred glavnim tovarnim kolodvorom ob Masarykovi cesti se je davi izpremenil v veliko vinski sejmišče. Ker je finančno ministristvo odobrilo prisilno prodajo 9 vagonov banatskega vina, katero je sdržil vinski trgovec g. M. Petrič za 43.700 Din, je bilo za davi ob 8. odrejeno izpraznenje 21 velikih vinskih sodov, nato vrnjenih v posebnih vagonih. Odpiranju vagona so prisostvovali zastopniki glavne carinarnice in mestnega dohodarstvenega urada. Prevzem pokvarjenega rdečega vina po 10 interesentih se je vršil pod najstrožjo kontrolo. Iz Maribora je prisel zastopnik enološke postaje inž. Mohorič. Pred vagoni so zapeljali kmečke vozove in tovrne avtomobile, na katerih so bili manjši sodi. V vsak sod so najprej nasuli za vsakih 100 l vina 5 kg soli. Največje zanimanje sta vzbujala dva velika soda po 2700 l iz macesnovega lesa. V ta soda je točila pokvarjeno vino trdka Jeras, ki bo vino porabila za kis in v prekuho žganja.

Notar dr. Kuhar je na zahtevo prizadeh interesentov vzel iz vsakega soda vzorce, okoli 46 po številu ter jih notarsko-uradno zapečatil.

Točenje vina je trajalo vse dopoldne. Kakor pravijo interesi, je bil ugotovljen znaten kalo v vseh vinskih cisternah. Manjka vina okoli 50 hl, tako da ga je sedaj le 950 hl.

Japonski teater v Ljubljani

Kakor je precej let pred vojno napolnila družba slavne japonske igralki Hanako, ki je uprizorila dvojice iger, naše operno (takrat še edino deželno) gledališče, prav tako je prišla sinoči na predstavo družbe japonskega igralca Tokura Tsutsuia vsa Ljubljana. Vzlic visoko povlašeni vstopniki je bila hiša nabitost polna. Videli si gospode in dame, ki jih pri domačih dramskih in opernih predstavah vedno pogrešamo.

I, kajpada, orient je nekaj povsem novega, senzacnega in Japonci zanimajo ves svet. Že sami kostumi, vsi ali dragoceno izvezeni v zlatu in srebru ali folklorno silno zanimivi, pristno japonsko orožje in posode, japonska obiteljska idilika in romantična junastva z neizogibnim harakirijem, ki izživila grozno zono, vse to je resnično zanimivo za vsakogar, ki tega še ni videl.

Družba je dokaj velika in šteje menda pet dam in pet ali še več gospodov. In je v svoje igre, ritmične ples, mečevanja in akrobatske vaje, ki jih večini spremlja izza dekoracij ženski spev ali primitivni glasovi nekake godbe, izvrstno vgrana. Vse podaja dovršeno, gladko, velespretno, a tudi z duševno poglavititvijo, ki učinkuje na gledalca, čeprav teh čudno čvrstih ženskih in guturalnih moških glasov nihče (razen tudi prisotne naše ljubljanske gospe Japonke) ne razume. In človek se čudom čudi, da tako govori šestdeset milijonov ljudi, ponosnih, izredno talentiranih, za vse sposobnih, osvetoželjnih in na morju in na kopnem nezasišano hrabrih, a na polju v obrti in trgovini vzorno marljivih ljudi.

Alma Karlinova trdi v svojih imenitnih potopisnih knjigah, da so Japonci najspodobnejši, najfinjejši, najsmatnejši narod na svetu. Ona mora to vedeti, saj je spoznala ljudi Južne, Srednje in Severne Amerike, Avstralije, Afrike, Azije in neštevilnega obočja. A nikjer ji ni bilo bolj všeč kakor med Japonci.

Pred kulisami, ki pričarjajo vsaj medel vtisk bizarno poetične japonske narave in raznih apartnih poslopj, prikazuje Tsutsui prizore ali cele drame v slogu japonskega starega (baje iz 18. veka izvirajočega) teatra. To je torej klasika japonske gledališke umetnosti. Nekateri prizori so čisto realistični, drugi stilizirani; vsplošnem se malo govori, več igra, mečuje, pretepa, muči, prekipevuje... a vse tako, da nikogar ne boli. Tudi to je umetnost.

Čudno je, da so vse ženske zelo nizke z velikimi obrabi in po svojih ogorčnih frizurah prav glavate. Dve med njima sta bili morda celo za naš evropski okus precej čedni. Med moškimi pa je nekaj visokih in vitkih ter znajo pravilno — hoditi, česar menda ženske ne znajo ali ne smejo. Pri tej priliki smo lahko tudi videli, da so evropske »Butterfly« po svoji hoji in vedenju čisto neajaponske.

Skratka: predstava je bila zelo zanimiva in poučna. Japonski igralci so tudi atleti in akrobati ter po svoji mimiki in gestikulaciji izredni umetniki.

Bilo je mnogo aplavza, ki so ga eksočni gosti prav zadovoljni kvitirali. Fr. G.

Mali računar.
— Papa, žena je boljša polovica moža, kaj ne?
— Da, tako vsaj pravijo.
— Torej če se mož oženi dvakrat, ne ostane od njega nič.

Beležnica

Koledar.

Danes: Torek, 17. marca 1931. katoli. čani: Jedert, pravoslavni: 3. marca, Budimir.

Današnje prireditve.

Drama: zaprto.

Opera: Luiza A.

Kino Matica: Veličanstvo ljubezen.

Kino Ljubljanski dvor: Melodija sreče

Kino Ideal: Lokava ženska.

Dežurne lekarne.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta. Bakar. čič, Sv. Jakoba trg.

Ali spolna vzgoja res ni potrebna?

Pod tem naslovom je nedavno izšla v Mariboru knjižica, ki jo je napisal znani pedagog dr. Fr. Zgeč. Delo je po obsegu sicer skromno — ima le 96 strani —, zato pa je po vsebini in aktualnosti tem važnejše in ne pretravamo, ako trdimo, da je edinstven dogodek v naši domači vzgojni književnosti. Knjigo sta narekovali dobrotnu poznavalcu vseh slojev našega naroda globoka ljubezen in usmiljenje do nesrečnikov, ki so po krivdi tradicionalne ozkostrčnosti postali žrtve svojih zablod ali pa tuje brezvestnosti. Vsebinska je tem zanimivejša, ker ni zgolj teoretično razmišljanje, temveč se z neizprosno doslednostjo lotiva praktičnega izvajanja modernih načel seksualne vzgoje, ki jih mnogi v teoriji sicer že priznavajo, v praksi pa radi komodnosti ali pa lastne nezrelosti ostajajo pri starem. Na istinitih primerih, ki ji je pisatelj vzel iz kroga svojih prijateljev in znancev, dokazuje pogubnost dosedanjega postopanja v spolni vzgoji, ali bolje povedano, zatiranja vseh znakov seksualnega zavedanja. Staro naziranje o spolnosti in spolni vzgoji je krivo, da »mirno puščamo, da požira življenje v svojih vrtnicah vedno nove žrtve, pri katerih je bila spolna vzgoja pomanjkljiva ali popolnoma zavržena. Mirno gledamo, kako propadajo naša dekleta v tujini, kako trpijo neštetih posamezniki in številni zakoni radi zatiranja spolnega nagona v podzavesti in nikdo se ne gane!«

Knjižica vsebuje poleg principijelnosti ugotovitev celo vrsto navodil za naravno spolno vzgojo od detinstva do spolne zrelosti, povdarjajoč zlasti nujnost pravočasnega pouka o pojavih seksualnega izžvlenja, o spolnih boleznih in drugih nevarnostih, da doraščajoči človek ne dobi krivih pojmov in ne zaide v razne zablode, kakor so ipsacija, homoseksualnost, prostitucija itd. Opozarja na važnost spolne higijene, telovadbe in športa, pravilnega medsebojnega spoznavanja mladeničev in deklet, zlasti pa na vzgojo volje, ki si ji morajo nagoni pokoravati.

Vseh vprašanj spolne vzgoje avtor v tako majhnem obsegu brošure seveda ni mogel izčrpati, pa tudi ni imel namena. Vsekakor pa je njegovo delo glasen poziv na prelom s tradicionalnimi nazori in metodami ter pobuda za temeljito preorientacijo, ako hočemo kdaj vzgojiti ljudi, ki ne bodo videli v spolnosti zgolj sredstva nastade, ki bodo spoštovali telo, svoje in tuje, kot posodo duha.

Namenjena je knjižica vsem, posebno najširšim slojem. Zato je tudi cena zelo nizka, kljub lični opremi stane samo 8 Din. F. H.

Proračunska seja občinske uprave

V petek ob 17. bo v mestni dvorani redna javna seja občinske uprave ljubljanske. Na dnevnem redu so naznanila predsedstva, odobrenje zapisnika zadnje seje, poročilo finančnega odbora o proračunu za leto 1931 (mestni zaklad, obligacijski posojilo, meščanska imovina, amortizacijski zaklad in mestni ustanovni zaklad), poročilo direktorija mestne klavnice, upravne odbora mestnega vodovoda, elektrarne in plinarne, upravne odbora mestnega pogrebnega zavoda, direktorija mestne zastavljalnice in upravne odbora mestnih voženj, vse o proračunu za l. 1931.

Iz gledališke pisarne

Drama. Jutri ostane drama zaprta. Na praznik zvečer se vprizori komedija »Trije važni svetniki« kot ljudska predstava po znanih cenah. V petek zvečer nastopi v našem gledališču slavna češka igralka Marija Hübnerjeva v drami »Sveti plamen«. Predstava bo izven abonmaja.

Opera. Danes se ponovi Charpentierova opera »Luiza« z gospe Gjungenac - Gavello v naslovni vlogi. Predstava bo za red A. V četrtek se vprizori opereta »Dijak prosjake« izven abonmaja po znanih cenah.

Ločitev.

— Kako daleč si z ločitvijo, prijatelj?

— Je že vse v redu. Najino bivšo trgovino vodi ona, jaz sem pa dobil službo.

— A vajino skupno imetje?

— Imajo zdaj odvetniki.

V sovjetski Rusiji.

Star žid vzdihne: Glejte, kako se časi izpreminjajo! Pod carskim režimom sem se moral dati krstiti, da sem prišel na univerzo, ko je pa hotel na univerzo moj sin — komunist, je moral vstopiti v zvezo brezvercev.

Konjski ponos.

— Čuj, konj, ki si mi ga prodal, ima napako.

— Kakšno pa?

— Neprerastano poveča glavo.

— To ni nič hudega. Sramuje se, čim bo pa plačan, ne bo več povešal glave.

Danes premiera!
prekrasnega filma ljubavnega čara, filma lepote, smeha, petja, zabave, skratka najlepšega govorečega filma v tej sezoni!

V glavnih vlogah:
Katica Nagy
naša slavna filmska zvezda iz Subotice.

Partnerji:
Franz Lederer — Gretl Theimer
Szöke Szakall — Adele Sandrock
Režija Joe May

Poleg tega »Micky miška«
Saloigra

Predstave ob 4., 7. in 9. uri!

Elitni kino Matica
Telef. 2124

KATICA NAGY · FRANZ LEDERER

Dnevne vesti

— Ljudsko štetje. Pri ljudskem štetju, ki se bo izvedlo s 1. aprilom, se morajo za vsako osebo popisati tudi natančni rojstni in domovinski podatki. Vsak družinski poglavar bo moral za sebe in za vso družino (ženo, otroke, sorodnike, ki jih imajo pri sebi, in posle) povedati dan, mesec, leto in kraj rojstva ter domovinsko občino. Komur ti podatki niso znani in nima doma rojstnih listov ali izvečkov iz rojstne matice ali drugih zanesljivih dokumentov, si jih mora pravočasno, to je najkasneje do 31. t. m. preskrbeti. Zupni uradi bodo dajali posebno za ljudsko štetje prirejena potrdila za posamezne osebe ali za cele družine skupno. Dolžnost vsakega je, da si do 31. t. m. pri pristojnem župnem uradu preskrbi tako potrdilo, da bo mogel navesti popisovalcu zahtevane podatke. Komur ni znano, v katero občino je pristojen ter nima domovnice ali delavske (poselske) knjižice, naj se obrne v istem roku na županstvo, kjer se mu bodo dala potrebna pojasnila. Pri kmetijskih gospodarstvih se bo popisala tudi površina zemljišč, in sicer skupno po vsem obsegu kakor tudi ločeno po vrstah zemlje. Zato naj si kmetijski gospodarji pripravijo tudi posetne dokumente, kolikor jih imajo (posetne liste) ali naj pravočasno vprašajo pristojne urade. Pojasnila glede podatkov, ki se bodo pri popisovanju rabili, kakor sploh glede vseh stvari, ki se tičejo popisovanja, daje županstvo.

— Družabno potovanje v Belgijo. Belgijsko poslanstvo namerava prirediti s sodelovanjem agencije »Putnik« skupno potovanje v Belgijo ob priliki velesejma, ki se bo vršil v Bruslju od 8.—22. aprila. — Udeleženci potovanja bodo deležni brezplačnega vizuma in velikega popusta v cenah pri potovanju in v hotelih. Potovanje bi trajalo 12 dni in sicer bi odpadla 2 dneva za obisk Pariza, 3 dnevi za Bruselj, en dan bi bili v Luksemburgu, en dan bi obiskali velika industrijska podjetja v Liègeu, 2 dni bi se nahajali na obrežju in lukah Zeebruge in Ostende in končno pri povratku en dan v Münchnu. Legitimacije za udeležence se daje pri belgijskem poslanstvu v Beogradu ter belgijskem konzulatu v Ljubljani in Zagrebu.

— Razpust društva. Dramatični in tatarski klub »Istok« v Ljubljani je razpuščen, ker nima pogojev za pravni obstoj. — Dražba lova. Občinski lov Sv. Pavel pri Preboldu se bo oddaljal ponovno v zakup za dobo od 1. aprila 1931. do 31. marca 1936. na javni dražbi 27. t. m. ob 10. na okrajnem glavarstvu v Celju.

— Prepoved zahajanja v krčme. Okrajno sodišče v Gornjem gradu je prepovedalo delavcu Matežu Kolencu iz Gornjega grada zahajanje v krčme za dobo enega leta. — Razpisani službi babice. Občina Celje okoliča razpisuje dve mesti kvalificiranih občinskih babic. Prošnje je treba vložiti do 28. t. m.

— Angleži v Splitu. V nedeljo pripelje velik parnik družbe Cunard Line v Split 300 angleških letovščinarjev. Parnik ostane v pristanišču samo dva dni, Angleži si ogledajo mesto in okolico, potem pa odpuštujejo naprej ob naši obali.

— Zdravstvena predavanja v Sošanju. V okviru »Tedna narodnega zdravja«, ki ga priredi mariborska Zveza kulturnih društev v času od 22. do 29. t. m. v območju celega svojega delokroga (bivša mariborska oblast), se vrše v Sošanju sledeča predavanja g. okrožnega zdravnika dr. Ferda Koruna: 22. marca 1931 ob 8. uri v Slomškovem domu, 24. marca 1931 ob 20. uri v Zadržnem domu, 28. marca 1931 v Sokolskem domu. Sledeče predavanje je namenjeno zlasti učencem in učenkam osnovne in meščanske šole. Predavanja bodo spremljana po možnosti s skioptičnimi slikami. Opozorjamo na ta predavanja o najvažnejših problemih zdravja in higijene naše vasi vse meščane in okoličane, mlado in staro.

— Cerkljanska šola namerava ob proslavi poldrogostoljetnega obstoja razstaviti zgodovinske spomine in sodobne prosvetne proizvode svojih učencev. V svrhu povzdige tujeskega prometa v občini razstavi tudi slike iz območja Kravca, zato prosimo, da gg. fotografi in amaterji dajo svoje izdelke na razpolago šolskemu upraviteljstvu v Cerkljah pri Kranju.

— Ljubavna tragedija Slovencev v Sarajevu. V ponedeljek zvečer se je v Sarajevu odigrala pretrpetljiva ljubavna tragedija. V gostilno J. Kejovića v Alajbegovičevi ulici sta prišla okrog 21. vojak Viktor Kerdiš iz Kranja in njegova izvoljenka Marica Šolc. Popila sta dva vrčka piva, potem je pa odšla Marica v sosedno

sobo, kjer je utrujena od izprehoda zaspa. Med spanjem je Kerdiš dvakrat streljal na njo, nato je pa hotel izvršiti samomor. Strele so čuli gostje, ki so takoj prihiteli v sobo, kjer so našli Kerdiša nezvestnega za mizo, dočim dekleta ni bilo v sobi. Pozneje so jo videli, kako hiti po cesti proti domu. O tragediji je bila obveščena policija, ki je uveljavila preiskavo. Marica je bila samo lahko ranjena. Na policiji je izpovedala, da sta bila s fantom zmenjena, da gresta skupno v smrt. Življenja sta se naveličala, ker se nista mogla poročiti. Dekle so prepeljali v sarajevsko bolnico, fanta pa v vojaški lazarjet. Kakor poročajo, je njeno stanje povoljno, Kerdišev pa zelo resno.

— K poročilu o družstvu »Blago srce« v Laškem. Pomotoma smo v zadnjem poročilu žen. društva »Blago srce« v Laškem izpustili imena sledečih odbornic: Drogenik Ida, Golob Gabrijela, Petek Anica, Kačur Marija, Pavla dr. Drnovškova, Vera Dergan in Julijana Zidanšek. Zadnje tri so pregledovalke računov.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno vreme. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 15, v Splitu 14, v Zagrebu 8, v Ljubljani 6,8, v Sarajevu 5, v Mariboru 4,6, v Beogradu 4 stopinje. Davi je kazal barometer v Ljubljani 764 mm, temperatura je znašala —0,2.

— Krvava bitka dveh vasi. Preteklo nedeljo je nastala v zapadni Hercegovini krvava bitka med kmeti vasi Vitina in sosedne vasi. Spril in stegli so se zaradi dveh deklet in na bojišču sta končno obležala dva mrtva in več ranjenih. Ubita sta bila Jozo Jaklič in Ivica Herceg, ope petih otrok. Orožniki so le s težavo napravili red in mir. Aretirali so več pretopačev.

— Namesto ljubavne pišaje — strup. Pred sodiščem v Bihaču se vrši te dni zaničava razprava. Zagovarjati se morata Janja Peronja in njen hlapec Miladin Pačen. Obtoženkin mož Mile Peronja je imel ljubavno razmerje s sosedo. Hlapec Miladin je varani ženi nasvetoval, naj možu skuha ljubavno pišajo. Namesto ljubavne pišaje je pa žena možu dala strihmina, ki ga je prišlašala žganju. Peronjo so morali prepeljati v bolnico, kjer so zdravniki komaj rešili življenje. Žena je obložen poskušena umora, zagovarjala se pa, da ni imela namena moža zastrupiti in da je pomotoma prišlašala žganju strihmin.

— Smrt 103-letnega starka. V Zupanji pri Sisku je v nedeljo umrl 103-letni starček Anton Balentović. Starček je bil vse življenje zdrav in vesel. Pred tremi leti je še čital časopise, nato ga je pa začel poлагoma zapuščati spomin. Zanimivo je, da je njegova prva sosedka ga. Pucanovičeva stara 107 let.

Iz Ljubljane

— Iz Kupujočemu občinstvu! V zadnjem času se pojavlja v Ljubljani poseben način reklamnih objav, letakov, ponujanje blaga po neobičajno nizkih cenah, kakor tudi nudenje raznih nagrad in daril posameznikom, ki nikakor niso v skladu z običajnim solidnim trgovskim poslovanjem in tudi ne v skladu z zakonom o nelegalni konkurenci. Namen teh objav je kupujoč občinstvo premotiti z namenom, da kupi boljše in ceneje blago ne v ostalih solidnih trgovinah, ki ne propagirajo blaga s kričečim reklamom. Gremij trgovcev v Ljubljani, kot interesni zastopnik ljubljanskih trgovcev je v svoji širši seji razpravljala o prestopkih zakona o nelegalni konkurenci, ki jih tvori tako reklama ter je obsojil in sklenil, da bo proti vsem onim trgovcem, ki bodo izigrali zakon o nelegalni konkurenci primerno postopala. Radi tega pozivlja gremij trgovcev vse cenjeno občinstvo, da v lastnem interesu ne naseda kričeči in omamljivi reklami ter kupuje svoje potrebščine le pri trgovcih, ki že z svojo v vrstah solidnega trgovstva običajno zmerno in lojalno reklamajo jamčijo za solidno in realno postrežbo. — Načelstvo gremija trgovcev v Ljubljani, Ivan Gregorc, načelnik, l. r., Lojze Šmuc, l. r., tajnik.

— Iz Mariborski pevci v Ljubljani. Opozorjamo, da je izšlo pevsko društvo »Maribor« za svoj ljubljanski koncert v sredo, dne 18. t. m. programno knjižnico s slikami p. Hugolina Sattnerja, dirigenta Gašpariča, vseh treh solistov ge. Lovševce, tenorista Živka in baritonista Neraliča ter celega zbora z društvenim predsednikom mariborčkim županom dr. Juvanom na čelu.

lu. V brošurici je točno besedilo »Vnebovzetja« članek o p. Hugolinu Sattnerju s seznamom vseh njegovih del in pa par zgodovinskih podatkov o društvu in njegovem delu. Knjižica se dobiva po 4 Din v Maticni knjižarni, kjer se dobivajo tudi vstopnice. Obisk koncerta naši publikli najtopleje priporočamo, saj se bo izvajalo na tem koncertu drugo najpomembnejše Sattnerjevo delo, ki je obenem prvi slovenski oratorij. Društvo »Maribor« pa je takih kvalit, da to delo lahko izvaja z velikim umetniškim uspehom.

— Visoko starost je dosegel vpokojeni sodni poduradnik g. Franc Prosenec, ki praznuje danes 80letnico rojstva. Njegovim tovarišem, ki mu iskreno žele, da bi ostal zdrav in krepak vsaj še 20 let, se pridružujemo tudi mi.

— Iz Akademija Jadranske straže in Ferijalnega saveza. V soboto zvečer so priredili dijaki Sred. teh. šole nadvse sijajno uspešno akademijo in izvajali vse točke bogatega, z vso fineso izbranega sporeda tako dovršeno, da so zadovoljili in očarali tudi najvišjo inteligenco v prvih vrstah občinstva do zadnjega kotička zasedene dvorane Delavske zbornice. — K sklepu se je zahvalil v imenu poveljstva vsem nazvočim v iskrenih besedah profesor dr. Rožič takole: Častiti, dragi navzoči! Iskreno, prav iz srca se vam zahvaljujem za vaš mnogosteven obisk! Pomladok smo. Šele pred poldrugim mesecem smo ustanovili pomladok Jadr. Straže na Teh. sred. šoli. In držen, smel je bil naš korak, da smo si upali stopiti pred vas. Neki sem bral, da je etična sila obdarjujoča krepkost. Jaz pa pravim, da je najpomembnejša etična sila vse obdarjujoča mladost, ki premaga vse ovire in koraka vedno le naprej. Zato kličem: Buči, buči morje adrijskano, zabuč tako, da prežene megle ljubljansko.

— Iz Služba dveh babic-dnevničark. — V banovinski ženski bolnici v Ljubljani se sprejmeta v službo dve babici-dnevničarki. Nastop službe takoj. Natančnejši podatki se dode pri ravnateljstvu, kjer se je osebno predstaviti.

— Iz Vse ljubljanske pevce vabimo na koncert pevskega zbora »Maribor«, ki se bo vršil jutri 18. t. m. v dvorani »Unions« v Ljubljani. Pokažimo svojo pozornost bratskemu zboru iz naše severne meje ter spoštovanju jubilaru p. H. Sattnerju, kateremu je večer namenjen.

— Iz Izvrstno veselolgo v treh dejanjih »Extremal«, ki je imela pri vseh dosežanjih predstavah tako lep uspeh, ponavlja Sentijski gledališki orkester v četrtek 19. marca. Besedna in situacijska komika sta na višku. Vse dosedanje predstave so bile izredno dobro obiskane, zato prosimo cenjene posetnike, da si že v predprodaji zagledajo svoje prostore. Vstopnice so pri gosp. Milošu Karničniku na Starem trgu. Kdor ljubi smeh in dobro zabavo, naj poseti predstavo.

— Iz Lutkovni odsek Ljubljanskega Sokola igra v četrtek dne 19. t. m. (na praznik) v Narodnem domu, vhod z Bleiweisove ceste. »Gašparček dvorni zdravnik«, burka v 3 dejanjih. Po predstavi poseben dodatek za otroke. Začetek točno ob 16.

— Iz V četrtek, na sv. Jožefa dan, na dan molitve za naše rojake v Italiji, poje pri akademski maši v franciskanski cerkvi v Ljubljani ob 11. uri Narodno železničarsko glasbeno društvo »Sloga« s. Šančelovo »Staroslovensko mašo« s spremljevanjem orkestra, pri katerem sodelujejo tudi člani Orkestralnega društva Glasbene Matice.

— Iz Srajce, sportne in modne, kravate in nogavice, v krasni izbiri in najceneje pri Šterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

— Iz Podpornemu društvu za gluho-mladino je daroval g. Franc Pintar, tipograf v Ljubljani kot dobljeno stavo znesek Din 100. Srčna hvala!

— Iz Francoski institut v Ljubljani. V petek 20. t. m. ob 21. bo predaval v društvenih prostorih v Narodnem domu prof. Fournet in sicer o francoskem literarnem gibanju v Švici. Vabimo.

— Iz Ljubitelji grozja in vinske trte pridite vsi v sredo 18. t. m. ob 21. v predavalnico mineraloškega instituta na univerzi. Predaval bo nadzornik sokolskih vrstov v p. g. Josip Strekelj: »Vinska trta ob hiši in v vrtcu«. Predavanje takega strokovnjaka, ki goji sam žlahtno trje na svojem vrtu, bo tako zanimivo, zato ga naj noben lastnik vrta ne zamudi. Vstop k vsem predavanjem podružnice Sadržarskega in vrtnarskega društva je tudi za nečlane prost.

— Iz Na Jožefovo matinejo zvočnih saloiger z »Micky miško« v Elitnem kinu Maticel. Na praznik sv. Jožefa v četrtek 19. t. m. ob 11. uri dop. priredi ZKD mladim pa tudi odraslim namenjeno zabavno »Micky miško«. Že dolgo so prihajale s strani občinstva prošnje, naj bi ZKD priredila predstavo, pri kateri naj bi se predvajala kot izključen program »Micky miška« Saloigra. In končno je ZKD izpolnila publikli to željo. Uvodoma se bo sicer predvajal nov zvočni tehnik, nato pa bodo sledile Saloigre v sicer: 1.) Felika na Oceanu, 2.) Felika je lokar, 3.) Čarobne pastete, 4.) Micky in vila ter 5.) Medvedji ples. Za smeh in zabavo je tedaj v obilni meri preskrbljeno. Mladini in odraslim priporočamo najtopleje ogled tega sporeda, zlasti pa opozorjamo starše, da pripeljejo k predstavi svojo deco. Spored se bo ponovil v petek in soboto 20. in 21. t. m. ob pol treh popoldne ter v nedeljo 22. t. m. ob 11. uri dop. Vse predstave se bodo vršile v Elitnem kinu Maticel.

— Iz Občinski društvo v Ljubljani: obvešča ljubljanske občitalce(ce), da se zborovanje na praznik sv. Jožefa 19. marca ne vrši.

Prenagili se je.

— Ti si prvo deklo, ki sem jo poljubil.

— Verjamem ti dragi.

— Si pa tudi prvo deklo, ki mi to verjame.

Besedo imajo naši čitatelji

Če zbolijo le en pismonoša

Pred tedni smo čitali, da delujejo prebivalci Dolenjske ceste, Rudnika in vasi na Barju za nov poštni urad na Dolenjski cesti. Članki so bili tako vsestransko utemeljeni, da je bilo upanje na novo pošto upravičeno. Da, ko so člankarji utihli, smo mislili, da ima naše mesto že poštni urad Ljubljano 8, saj so poštni uradi v mestu precej gosti. Tako imamo n. pr. pošto na Poljanski cesti, le pčile tri postaje cestne železnice dalje že pošto pri šarabonu in takoj onstran železnice pošto na Mostah, a na dolenjski strani med pošto na trgu sv. Jakoba, Igom in Škofljico sploh ni nobenega poštnega urada, kar prav občutno škodi napredku. Povsod se mesto hitreje razvija in se več zida kakor na solčni strani Golovca. Kdo bo pa tudi šel sem, če nima niti pošte niti javne telefonske govorilnice.

Hudo smo se motili. Ne samo, da ni še ustanovljen prepotrebni poštni urad, še dnevno dostavljanje pošte so nam ukinili, da sedaj dobivamo pošto le vsak drugi dan. Pomislite, v pomerju mesta Ljubljane imamo urejeno pošto kakor v pozabljeni hribovski vasi.

In zakaj? Ker je grozna epidemija pomorila na glavni pošti skoro vse pismonoše? Ker so vse pismonoše do 50. leta pozvali v vojsko? Kakšna katastrofa je torej udarila po naši pošti? En, samo en pismonoša je baje zbolel... Naš pismonoša, ki dostavlja pismeno pošto, časopise, uradne spise in pozive, manjše zavitke ter opravlja celo delo denarnega poslovalca, razen vsega tega pa mora še pobirati pošto iz nabiralnikov, prav ta ga je moral nadomestiti v mestu! Ali ne samo, da bi naš edini pismonoša moral obhoditi ves okoliš na dolenjski strani, zjutraj mora najprej raznesti pošto tudi po Mestnem logu, tam po Cesti dveh cesarjev, po Cesti na loko in po Poti na Rakovo jelšo in morebiti še kam drugam. Od 5. zjutraj, ko prično razdeljevati na glavni pošti pripele pošto, pa do večera mora biti ta pismonoša v službi. Kdaj smo v »rednih« časih nekateri dobivali pošto, je torej jasno — sedaj pa pride pošta le vsaka dva dneva, ker nimamo več svojega pismonoše, ki je imel že tako za dva poštna uslužbenca dela čez glavo.

Ali se izplača še naročati dnevnik, če dobimo stare? Kaj je pa z nujnimi trgovskimi pismi, uradnimi vabilji, železniškimi avizami? Kdo nam povrne škodo in sitnosti? Kdo plača ležarine in kazni?

Iz Celja

— c Važno in potrebno predavanje. Mnogi »moderni« inteligenti so do slovanstva postali hladni ter mu ne pripisujejo niti tvorne, niti vzdržujoče moči. In vendar je vsak trezen motritelj prepričan, da se moramo za razpad Avstro-Ogrske in za ustanovitev Jugoslavije, češkoslovaške in Poljske zahvaliti samo naši probujeni slovanški ideji. Ako hočemo imeti korist od kake ideje, jo moramo negovati ter se zanjo brigati. Na žalost pa opažamo, da smo v tem vprašanju Slovani nekako indolentni ter da se dajemo zavajati od tujih vplivov v brezbržnost in nedelavnost. Posledica tega je, da smo neorganizirani in zato se zunanji svet z nami igra po mili volji, računna brez nas in celo proti nam na našo največjo škodo, kar nam odpira možnost presenečenj, ki se ne bodo dala niti popraviti! Zato je naša dolžnost, da stopimo iz rezerve in da začnemo resno misliti o slovanstvem vprašanju in v okvirju današnje možnosti. V tem pa potrebujemo šole in dela. V to svrhu smo povabili pred kratkim iz Maribora g. dr. V. Kukovca, da nam je predaval o slovanstvu, prihodnjo sredo pa nam bo predaval o Poljski in o Pilnadeskem univerzitetni profesor g. dr. Fr. Ilesič v veliki dvorani celjskega Narodnega doma ob 20. uri. Ker je potrebno, da si razbistrimo pojme tudi v vprašanju naših severnih bratov, prosimo, da se tega predavanja udeležijo celjski Slovani vseh slojev, posebno pa mladina, ki naj si že sedaj utira pravo pot v odločnem delovanju za zblizanje slovanških plemen, kajti le v trdni, bratski, slovanški slogi nam bo mogoče mirno napredovati ter se ohraniti pred viharji, ki utegnejo nastati radi temnih naklepeov naših neprijateljev.

— Prof. Pavličev predavanje o Prekmurju in Prekmurcih, ki je bilo napovedano za jutri zvečer ob 20. v veliki dvorani Narodnega doma, odpade, ker bo istotam predaval g. univ. prof. dr. Fran Ilesič o Poljski in Pilnadeskem.

— Celjskim radio-amaterjem. V četrtek 26. t. m. ob 20.30 bo koncertiral v Radiu-Ljubljana ravnatelj celjske Glasbene Matice g. Karel Sancin in sicer bo igral znameniti J. Seb. Bachov koncert v A-molu, Corellijevo sonato in še 4 druge skladbe raznih znamenitih svetovnih skladateljev. Na glasovirju ga bo spremljala ga. Marija Sancinova. Ta večer bo nedvomno zanimal celjske radio-abonente. Sancinov koncert bosta prenašala tudi radio-postaji v Zagrebu in Beogradu.

— Obrtni dan. Obrtno društvo v Celju praznuje v četrtek 19. marca svoj »Obrtni dan« s sledečim sporedom: 1.) Ob 8. uri zjutraj sv. maša v župni cerkvi sv. Danijela; 2.) Ob 10. uri dopoldne zborovanje obrtnikov v Obrtnem domu. Referent g. dr. Josip Pretnar, tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Obrtniki — tudi nečlani Obrtnega društva — so vabljani, da se polnoštevilno

Glavni pošti ne moremo zameriti, ker ima baje že od 1. 1908. enako število, namreč 38 pismonoš, ki danes gotovo več ne morejo zmagati več kot podvojenega dela. Že menda 20 let se od 5.—8. stiska teh 38 pismonoš v mali zaprašen in zasmrtaeni dvorani, kamor ni mogoče stlačiti niti ene mize več. S tem okuženim zrakom okrepčani in s pismi, časopisi in malimi zavitki tako preoblojeni, da morajo nositi kakor postreški bremena čez rame, v rokah pa cele skladovnice pisem, hite pismonoše ob 8. v mesto dostavljati. Rezervnega pismonoše ni in če le eden zbolijo, že trpi ves promet. Navadno mora potpeti, kakor tudi sedaj, naš okoliš, ki nima samo škode od omejenega dostavljanja, temveč prav toliko tudi zaradi pobiranja pošte, saj naš edini pismonoša pošto iz nabiralnikov tudi pobere le vsak drugi dan. Ne moremo si drugače pomagati, kakor da hodimo po pošto, pisma pa nosimo v mesto. Ali naj tudi mi nastavimo in plačamo pismonoše? Ali kam z njimi, če ni prostora zanje?

Vprašanje je torej zamotano, vendar se pa da rešiti, če zavladajo zahteve modernega prometa. Predočite si samo, kaj bi bilo z Ljubljano, če bi zbolelo, recimo na hripi, 10 pismonoš naenkrat. Dobivali bi pač pošto vsak teden — ali bi pa zapregli slavnega šimeljna. O, teh, teh in še prav kapitalnih imamo pa na pretek, da jih celo izvažamo na vse strani države. Eden v imenu mnogih.

Uvoznina na gradbeni les

Glede mestne uvoznine na gradbeni les, se ne more izvedeti, ali bo ukinjena ali ne bo kaj izpremenilo v naše dobro ali nič. Bojimo se, da bo ostalo vse pri starem, če ne bo še slabše. Davke nalagati je lahko, plačevati jih je težko.

V »Slov. Narodu« se je že veliko pisalo o lesni krizi in menda tudi o pretirani uvoznini, ki naj bi se odpravila na les ali vsaj primerno znižala, ker vendar ni v interesu mesta, da okoličane odganja od sebe, pri čemur niso prizadele samo lesni trgovci v Ljubljani temveč tudi gostilničarji in vsi drugi trgovci, ker če kmata ni v mestu, tudi nimajo komu prodati ali vsaj ne toliko.

Prosimo gospoda župana, naj poskrbi, da se uvoznina posebno na okrogel les takoj ukine, da bodo mogle ljubljanske žage okoliških konkurirati, ker sedaj se plača do 20 Din uvoznine pri kubikmetru pločov (svezih). Ljubljancem.

Ustanovitev ljubljanskega Rotary-kluba

Ljubljana, 17. marca. V soboto zvečer je bil v veliki dvorani hotela Union posvečen novi in najmlajši Rotary klub. Že pred 20. so se zbirali člani raznih klubov in navzoč je bil tudi član odposlanec iz Amerike dr. Aleksander Potter, s katerim so se vsi člani presrečno pozdravili. To je začetek njegovega velikega potovanja po Jugoslaviji. Iz Ljubljane odpotuje v Varaždin, potem v Zagreb in na Sušak, od tod v Sarajevo ter dalje v Beograd in Novi Sad. Za vsa ta mesta ima razne rotarske misije.

Pred večerjo je na svečan način in z lepimi besedami izročil Rot Potter mariborskemu klubu listino, ki potrjuje osnutek in obstoj kluba od strani centrale v Chicagu. Po večerji pa se je vršila prava slavnost. V lepo zamišljenem govoru je začasni predsednik odvetnik g. dr. Zirovnik orisal vse rotarske smotre in posebej še naloge, ki jih ima ljubljanski klub v službi velike ideje svetovnega mira. Potem so se vrstili pozdravni govori odposlancev. Dr. Leustek je v imenu Zagreba kot matice izrekel pozdrave Ljubljani, dr. Kujuščić pa jo je pozdravil v imenu beograjskega kot prvega kluba v Jugoslaviji. Vrstili so se govori v duhu rotarskih idej od strani predstavnikov klubov iz Gradca, Solnograda, Celovca, Varaždina, Osijeka in Subotice.

Vsi odposlanci so izročili Ljubljani lepe darove od svojih klubov, Ljubljana pa se je tudi bogato revanžirala s svojim darom. Svečanost je točno ob 12. zaključil častni predsednik Rot Potter, nakar je sledilo prijateljsko, rotarsko in bratsko veselje. K.

Radioprogram

Sreda, 18. marca. 12.15: Plošče (slovenske pesmi) — Slagatelj iz zvočnih filmov; 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas. plošče, borza; 18: Radio orkester; 19: Dr. L. Campa: Enotna zakonodaja Jugoslavije 1930; Dr. Nikola Preobraženski: Ruščina; 20: Slovenske narodne zabave v venčkih »Duhtički nageli« in »Mlada pota«; 21: govor o spremljevanjem Radio orkestra gđ. Korenčanova in gg. Mirko Jelačin in Drago Zagar, vmes harmonika solo, gg. Rakuša; 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

G. G. Norris.

Vroča kri

Roman.

— Stoj! — je zastokala. — Avtomobil se je že pomikal naprej. — Stoj! — je zakričala.

— Kaj pa je, Zeldi?

— Kaj ne slišiš? — je vzkliknila. — Reci Tonyju, naj ustavi — — počasi — — stoj.

— Kaj se je pa zgodilo? Tu ne more ustaviti.

— Mora ti pravim.

Poskusila je odpreti vrata in skočiti iz avtomobila. Tom jo je potegnil nazaj.

— Ustavite tu! — je zapovedal šoferju.

Zelda je nepremično gledala žalostno postavbo pred gledališčem. Avtomobil se je malo nagnil in obstal na oglu. Zopet je hotela planiti na cesto.

— Zelda, Zelda, kaj ti pa je? Ne smeš izstopiti. Kaj morem storiti zate? Koga pa vidiš tu?

— Moža, ki gleda moje fotografije — ga vidiš? Poklič ga sem ali pa stopi poni. Tom. Ne pusti ga oditi. Čakala bom pri vhodu na oder.

Tom je skočil iz avtomobila, zaloputnil za seboj vrata, avtomobil je krenil dalje, toda Zelda je zrla nepremično skozi okence in nervozno je praskala z nohti po blazinicah. Videla je Toma, kako hiti proti vhodu v gledališče, videla je žalostno postavbo, kako se je obrnila, videla je tudi, kako ji je hitel Tom naproti — potem je pa pridrel mimo tuj avtomobil in ji zakril razgled.

Tony je zavil v stransko ulico in ustavil pred vhodom na oder. Sekunde so bile minute in srce ji je silno utripalo. Potem, naenkrat, je zagledala oba. Tomovo plemenito postavbo, kraj nje pa siromašno oblečenega tujca. Tesno se je zavila v svoj plašč in izstopila. Ko sta se ji mladeniča približala, sta se oba odkrila, Tom kot pravi kavalir, njegov spremljevalec pa nekam v zadregi; mečkal je klobuk v rokah in debelo gledal Zeldo.

— Mihael!

Se vedno smehljaje v zadregi in vse polno gubic na obrazu. Kako zelo se je bil izpremenil.

— Mihael!

Ulica, mimoidoči ljudje, Broadway za oglom, avto, Tom, avtor drame »Dekla«, gledališče, vse je izginilo v sivi megli. Nič ni ostalo, razen smehljajanja siromašno oblečenega mladeniča upadlih lic in nervoznih ustnic, ki niso našle nobene besede.

— Videla sem te, — je dejala z drhtečim glasom, — ko si stal pred mojimi fotografijami.

Prikimal je, njegove oči so bile še vedno ozke špranje.

— Poslala sem k tebi gospoda Harneya. Rada bi govorila s teboj.

Zopet samo mežikanje; sicer mu pa itak ni bilo treba govoriti.

Spomnila se je na Toma.

— To je moj dober prijatelj, Tom — dober prijatelj iz San Francisca, Mihael Kirk... Si predstavlja že videl, Mihael?

— Odlično! — Namršila je obrvi in pomislila. Potem se je obrnila k Tomu:

— Odvedi ga k blagajni in vzemi vstopnico zanj. Reci, naj mu dajo dobro mesto. In zopet Mihaelu:

— Pridi po predstavi k meni, čakala te bom v garderobi. Potem pa pojdeva kam na izprehod in bova lahko nemoteno kramljala.

Naglo je odšla in se izgubila v senci temne veže.

— Strašno pozno, gospodična, — jo je sprejela Miranda. Mehanično je sedla pred ogledalo, mehanično se je nupudrala, mehanično oblekla. V njenem srcu je neprestano klicalo:

— Mihael, mali, mežikajoči Mihael, — Mihael je bil zopet tu... Kako star, utrujen in bolan je videti!

— No, kaj meniš o drami?

— Oh, zdi se mi prekrasna!

— Ti je ugajala?

— Se-veda.

Mislila je, da začne govoriti o nji, in čakala je.

Pa je doživela razočaranje.

— In kako — — kako sem ti bila jaz kaj všeč?

— Oh, zelo. Ti — — ti si bila sijajna.

Od prevelike zadrege je bil nem. Bilo mu je zelo tesno pri srcu... Napeljala je pogovor drugam.

— Povej mi kaj o sebi. Rada bi vedela vse, kar se je zgodilo, od kar si odpotoval iz San Francisca.

— Nič posebnega, — je odgovoril in nervozno pomežiknil.

Sedela sta za mizo vinse kleti na Broadwayu, dokaj vstran, kjer ju ni mogla motiti godba.

— Pripoveduj mi, rada bi poslušala, — je dejala.

— Z materjo sva se odpeljala v Pariz, to menda itak veš.

— Da, to vem.

— Da, tam sva ostala dve leti in delal sem v ateljeju; saj bi bil moral postati umetnik.

Zelda je prikimala.

— V začetku je bilo zelo lepo. Imela sva sama skromen atelje, mati je vodila gospodinjstvo, jaz sem pa posejal akademijo. Učencev skoraj sploh ni mogla dobiti in to jo je bolelo... Saj veš, kako rada je poučevala klavir... Da, torej, potem sva odpotovala v Monako, kjer sem zbolel, a mati je dobila nalezljivo bolezen od mene. — Obmolnil je in se otožno ozrl na Zeldo. — Ona ni več vstala.

Zelda se je zdržnila.

— V Pariz sem se vrnil sam. In začel sem živeti tja v en dan; delo mi ni več dišalo. Imel sem mnogo prijateljev in živeli smo zelo burno. Ko mi je zmanjkalo denarja, sem se vrnil domov in ostal tu.

— Kdaj si se pa vrnil?

— Pred dvema ali tremi leti.

— In kaj počneš tu?

— Slikam — ilustracije, reklame, vse, kar mi pride pod roke.

— Posebno dobro ti menda ne gre, a?

— Ah, za silo že, gre.

Oprla se je s komolci na mizo in položila glavo na prekritane roke. Vedela je, da ni govoril resnice. Saj je videla, da si ne zna pomagati, da je slabši, tako rekoč še otrok. In zasmilil se ji je.

— Kje pa stanuješ, Mihael?

Povedal ji je svoj naslov, nekje daleč zunaj v predmestju.

Ličinka, ki živi v petroleju

Ličinka petrolejske muhe se more razvijati samo v petroleju, muha sama pa pogine v njem

Človek bi mislil, da petrolej ni tekočina, v kateri bi moglo živeti živo bitje. In vendar živi v njem živo bitje, ki se počuti v petroleju tako dobro, da brez njega sploh ne more živeti, dočim uniči ta neprijetna tekočina vsako drugo živo bitje. Gre za ličinko neke posebne muhe, nazvane po tekočini, v kateri se njena ličinka razvija in živi, petrolejska muha. To muho je odkril leta 1896 na petrolejskih poljih v Los Angelesu ameriški naravoslovec Kellogg. Gre za majhno mušico blesteče črne barve in prozornih kril. Od sorodnega vodnega mrčesa se razlikuje po svojih lastnostih, ki ji omogočajo čudoviti način življenja. Dihata tako kakor vse druge muhe in če pride v stik s petrolejem, pogine. Zato je tem bolj čudno, da se lahko razvije njena ličinka samo v petroleju. Posledica je, da preživi muha sama vse svoje življenje v neposredni bližini petrolejskih vrelcev, čeprav pomenijo za njo smrtno nevarnost.

Svoja jajčka izleže ta muha na rastline in kamne ob petrolejskih vrelcih in sicer tako, da lahko padejo ličinke v petrolej, čim se izležejo. V petroleju

ostane ličinka 14 dni, ko doseže velikost 7 do 10 mm, potem se pa zabubi in sicer ne v petroleju, temveč izven njega. Čez 14 dni nastane iz ličinke muha. Prvotno so naravoslovci menili, da se hranijo ličinke v petroleju z organskimi snovmi, kakor so telesa raznega mrčesa, ki pogine v petroleju, bakterije in ostanki raznih rastlin. Pozneje so pa ugotovili, da se hrani ličinka s petrolejem samim in da jim je dala narava v ta namen posebne organe, ki jo varujejo zastrupljenja s strupi; petrolej ima namreč v sebi tudi strupene snovi.

Ličinke petrolejske muhe se razlikujejo od ličink drugih muh v tem, da so pokrite s posebnimi bradavicami, obdanimi z gostim vencem tenkih res, tako da ne moreta v njihovo telo prah in petrolej, ki bi ovirala dihanje. Pred petrolejem varuje ličinke tudi organski sam, ki je ustvarjen tako, da vsebava na nekaterih krajih petrolej kakor goba. Gobam podobne celice ima ličinka tudi v želodcu in s tem je želodec ustrojen tako, da sprejema iz petroleja samo hranilne snovi, strupene dele pa izloča.

Vatikan kupil bar

V Bratislavi imajo svojevrstno senzacijo. V neposredni bližini samostana usmiljenih bratov je bilo zavetišče pregrešnih duš, bar, plesišče in krčma. Vse to je imel v najemu neki madžarski konzorcij. Usmiljeni bratje imajo seveda tudi cerkev, ki jo je delila od bara, v katerem se je noč na noč plešalo, samo tenka stena. Zato ni čuda, da so bili božji služabniki silno ogorčeni, da se v njihovi neposredni bližini, toliko greši in da obhajajo izkušnje tudi njihova pobožna srca. Te neznozne razmere so trajale cela štiri leta.

Prizadevanju cerkvenih krogov se je končno posrečilo skleniti z madžarskim konzorcijem pogodbo, ki določa, da se bar s krčmo in plesiščem vred zapre, lastniki pa dobe primerno odškodnino. Pogajanja s konzorcijem je vodil deloma tudi Vatikan sam. Prvi obrok v znesku 2.500.000 Kč je papeška nunciatura v Pragi že nakazala konzorciju. To je menda prvi primer v zgodovini, da je kupil Vatikan bar.

Poroka Toscanijeve hčerke

Italija spada med one redke države, ki vztrajajo v rodbinskem pravu na konzervativnem stališču in kjer je ločitev zakona skoraj nemogoča. To bo menda vzrok, da so sprejeli mnogi Italijani zadnja leta madžarsko državljanstvo. Ogrska je bila že pred vojno pribežališče onih, ki so hoteli razrešiti staro zakonsko zvezo in skleniti novo. Leta 1929 je vzbudil v italijanski aristokraciji splošno presenečenje korak grofa Castelbarca, ki je odločil italijansko in sprejel madžarsko državljanstvo. Zadeva se je pojavila, ko je grof kmalu zaprosil za ločitev zakona

in ko se je po ločitvi zaročil s hčerko slavnega italijanskega dirigenta Toscaninija, Vallo. Nedavno sta se grof in dirigentova hči v Budimpešti poročila. On je sttr že 47, ona pa tudi že 31 let. Zakonca sta se takoj po poroki odpeljala v Italijo.

Cigareta med obedom

Kralj francoskih sladokuscev Escotier se je vrnil te dni iz Amerike v Pariz. Mož je star že 80 let, vendar je pa še izredno čil in podjeten. Kuharsko umetnost smatra za najboljšo sredstvo za podaljšanje in slajšanje življenja. Proti splošno razširjenemu naziranjju, da Američani niso izbirični v jedi, trdi Escotier, da ameriška kuhinja ne zaostaja mnogo za francosko. O tem se je prepričal na pojedini, ki so jo pridrili njemu na čast. Zelo se je začudil, ko je opazil na jedilnem listu pripombo, da so alkoholne pijače gostom dovoljene, da jih pa morajo prineseti s seboj na svojo odgovornost. Prohibicijski zakon torej ni tako strog, kakor bi človek mislil.

Američani pa pri jedi niso tako strogi, kakor Francozi. Dame in gosposde med obedom nemoteno kade, kar se zdi Francozom barbarsko. Zanje čase se pa širi ta grda razvada tudi v Franciji. Francoski listi pišejo ostro proti kajenju med obedom, pa nič ne pomaga, ker gre pač za novo modo. Na oficijelni pojedini v Parizu si je neki diplomat po juhi prižgal cigareto. Njegov sosed je poslal slugo v lekarno in si dal prinesiti stekleničico etra. Ko si je diplomat prižgal drugo cigareto, je postavil sosed odmašno stekleničico k pepelnici, rekoč: Oprostite gospod, med jedjo moram vdihavati eter. Upam pa, da vas to ne bo motilo. Kadilec je razumel migljaj in je cigareto odložil.

Sitnosti z angleško himno

V Angliji vlada splošno razburjenje zaradi državne himne. Angleška državna himna (>God save the King<) je menda med vsemi himnami najpopularnejša. V Angliji sami jo sliši človek ob vsaki priliki. Ob zaključku plesne zabave, na vsaki svečanosti in celo ob zaključku vsake predstave v kinu jo igrajo Navadno pa igrajo samo polovico prve kitice, le redko, skoraj nikoli se ne igra druga polovica. To ima svoj vzrok. Občinstvo zna namreč na pamet večinoma samo polovico prve kitice, dočim znajo drugo polovico le redki. In sedanji spor je nastal baš zaradi druge polovice kitice.

Nekdo je pisal worcesterskemu dekanu pismo, v katerem trdi, da so v drugi polovici kitice nedostojne in celo zaničljive besede. Gre za besede: >Confound their politics — Frustrate their knawish tricks, < to je želja, da bi bog preprečil njihove (kraljevih sovražnikov) naklepe in podle nakane. Dotično pismo so priobčile >Times< in takoj so začeli prihajati od vseh strani predlogi glede izpremembe besedila. Zadeva je prišla celo pred parlament, kjer je pa kancelar Snowden izpremembo besedila odklonil z motivacijo, da gre pri državni himni za melodijo, ne pa za besedilo.

Zagonetka 20 robcev

Angleški listi poročajo obširno o pretresljivi tragediji 19letnega študenta Johna Ellisa v Cambridgeu. Študentovo truplo so našli na postelji in vse je bilo prevezano z 20 robci, kar je pričalo, da se je Ellis zadušil. Na truplu pa ni bilo videti nobenih znakov nasilja. Nastalo je vprašanje, ali je postal študent žrtev zločina, kakor so oblasti prvotno domnevale, ali pa si je sam končal življenje. Na pomoč so poklicali najslavnejšega kriminalista sira Bernarda Spilsburyja, ki je kmalu dognal, da v robcih ni nobenega vozla, ki bi ga ne mogel napraviti študent sam. Iz tega se da sklepati, da je Ellis izvršil samomor.

Nepojasnen pa ostane še motiv samomora. Usodnega večera je Ellis kakor ponavadi večerjal s svojimi tovariši, potem je pa odšel v svojo sobo. Način, kako si je končal življenje, je pač edinstven. Z osmimi robci si je privezal na obraz kos flanelastega blaga, potem si je z robci zvezal noge in nazadnje še roke na hrbtu. Moral je biti zelo spreten, da je vse to opravil. Končno je legel na posteljo in se počasi zadušil. Do trenutka, ko ga je jela zapuščati zavest, bi se bil še lahko rešil. Imeti je moral torej železno voljo, da je vztrajal pri svojem sklepu do konca. Nihče pa ne ve, zakaj je šel prostovoljno v smrt.

Med zakonci.

— Vse, kar je v stanovanju, je moje in tudi hiša je moja last. Kaj si pa imel ti, predno si se oženil z menoj?

— Idealen mir.

Pri slikarju.

— Ali želite, da naslikam vašo ženo v naravni velikosti?

— Na dolžino lahko, na širino pa prosim, samo do polovice.

Večja množina makulturnega papirja naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na sprežanje brez znakov ne odgovorjamo! — Najmanjši oglaš. Din 5.—

Sodarski pomočnik
uren, vojašine prost, za vsako v stroko spadajoče delo poraben, dobi takoj službo. — Gumzej, sodarstvo, Celje-Breg, 1052

Drva za vino!
Prodajam najboljša vina iz ormoškega in ljubljanskega okraja, ter vzamem v zameno in protiračun suha in zdrava cepljena bukova drva, naložena na franko vagon. Ponudbe na naslov: Stanko Krajnc, trgovin. s hmeljem in poljskimi izdelki, vinska agentura, Zalec 1051

TURBINO
20 konj in dinamo kupim. — Ponudbe na upravo >Slovenskega Naroda< pod >Turbina 1032<.

STOJE
Pressmaschine, avtomat Längs-spunde. Fassonndrehbank — kupim. Ponudbe na upravo >Sl. Nar.< pod šifro >Stroje/1033<.

Telefon 2059
Pogodni. Bobarčeva 5

Jesenovo spalnico
politrano, s trodelno omaro poceni proda Vipotnik Vinko, Zagorje ob Savi. 1050

Znižali smo cene

malim oglašom, da stane beseda le 50 p.

Zunanji inserenti lahko plačajo male oglase z znakami.

GOSTILNIŠKE STOLE
in pletenje stolov izvršuje — Nekovar Fr., stolar, Ljubljana, Breg št. 14. 1028

»EFAKS«
tovarniško skladišče barv, lakov, kreme in ostalih kemičnih preparatov za konzerviranje usnja. — Kemično barvanje usnjenih izdelkov, čevljev, suk-njčev, torbic, klubskih garnitur itd. — Ljubljana, Napoleonov trg 7. 1038

HARMONIKE
delujem nove in sprejemam v popravilo vse glasbene instrumente. — JANC, LJUBLJANA, Bohoričeva 9.

Čopiče
vseh vrst, čimnate metle, razna omela, najrazličnejše ščetke vseh velikosti izdeluje najceneje

Hinko Šimenc
KONGRESNI TRG ŠTEV. 8 (poleg kino Matice) 29/L

Poceni in vendar najboljša je SEVERJEVA OTOMANA

z 32 peresi v sedežu in 4 v zglavju; velikost 185 x 78

Cena Din 550.— do 850.—, po izbiri preobleke. — Zahtevajte vzorce!

Najboljši material.

RUDOLF SEVER, LJUBLJANA,
Marijin trg št. 2.

REVOLUCIJA

MED ŠIVALNIMI STROJI

Nov entl. stroj

POBUJE STARE MODELE. Ker ni dražji od njih pač pa popolnejši. — ŠIVA IN ENTLA

ZAHTEVATE PONUDBE!

Ludv. Barago

LJUBLJANA

SELENBURGOVA 6. TEL. 29-80

V BOJU PROTI JETIKI

je neobhodno potrebna knjiga

Doc. dr. Iv. Matko: Protituberkulozni dispenzar v službi socialno-higijenske borbe proti jetiki kot ljudski in kužni bolezni.

Veliko delo, ki obsega 810 strani, velja broširano Din 270.—, vezano 300.—.

Naročila točno izvršuje

Knjigarna Tiskovne zadruga v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 3.